

5.

DISPUTATIO THEOLOGICA ANGELOGRA- PHIAM

Tam Generalem quam Specialem adumbrans.

Quam,
Auspice S. S. tæ & individua Trinitate,

In Regia Aboënsi Academia.

SUPER ESSIDIO.

Plurimum Reverendi, Praeclarissimi & Excellentissimi Viri

D. M. NICOLAI LAUR: Ny-
COPENSIS, S.S.tæ Theol: Profess: pub: eximij, Pa-
storis in Sagu vigilantissimi, nec non Magnifici p. t. Rectoris,
Præceptoris & Mecenatis sui omni honoris cultu jugiter
protosequendi,

Publicè ventilandam exhibet

PETRUS LAURENTII FABRICIUS
Ny copia Svecus,

*Ad diem 10. Iulij horis antemeridianis in Auditorio
Majori Anno 1656.*

A. B. O. Æ

Excusa à PETRO HANSONIO, Acad. Typog.

3 orn. Job: Zenii.

Sincera religiosis pietate, innata probitate,
 et honesta vita integritate con:
 spicua viro ac domino
 venerabili

DR. NICOLAO ARRIGHI

in Caenae Pastori ut leuisimo
 ita fidelissimo, factori
 benefactori plurimum
 colendo

Hoc exercitium Academicum in debita
 titudinis tessera, p̄q̄ nāimi signū el:
 dicarū aliquat testimoniū

offeret et mittit

Petrus Laurentius Fallopius
 Geopæ-Suecæ
 Arti. et Resp.

DE ANGELIS
THEISIS I.

Ngelographia Sacra exhibet nobis Angelorum theoriam tum generalem tum Speciem.

II: In theoria generali tria veniunt probè perpendenda, v.z. Angelorum Existētia, Essētia & Divisio.

III: Quod attinet existētiam Angelorum, nesciendum non est, quod Sadducæi olim negarint Angelos esse, A&: 23. 8. hodieq; negent Epicuræi. Dari in. Angelos certum est 1. Ex testimonij Scriptura, tum V:ris Testamenti, ut Psal. 91. 11. Angelus suis mandavit de te ut custodian te in omnibus viis tuis. Psal. 104. 4. Qui facis Angelos tuos Spiritus & ministros tuos ignem fulgentem; tum N. T:ti, ut Math: 18: 10. Angeli eorum in cœlis semper vident faciem Patris mei qui est in cœlis. Luc. 12: 8. & 9. Qui confessus fuerit me coram hominibus, & filius hominis confitebitur eum coram Angelis Dei.

IV: II. Ex apparitionibus Angelorum factis 1; in V: T:o ut Adamo & Evæ, Gen: 3: 24. Abrahamo, Gen: 18: 2. confer Heb. 13: 2. Lothro, Gen: 19: 1. Jacobo, Gen: 32: 1. Tobiae juniori, Tob. 5: 29. 2: in N. T: ut Josepho in somnio, Mat: 1: 20. Zachariæ Sacerdoti, Luc: 1: 11. Mariæ matri salvatoris Christi Luc: 1: 28. Pastoribus Betlehemiticis, Luc. 2: 9. Christo tum in deserto Mat. 4: 11, tum in horto, Luc. 22: 43. Mulieribus ad sepulchrum Christi digressis, Luc: 24: 23. Joh: 20: 12. Discipulis in ascensione Christi ad cœlos,

A&t: 1: 10. Cornelio Centurioni, A&t: 10: 3. Petro in car-
cere, A&t: 12: 7.

V: *Essentia Angelorum* definitio patet, quæ talis est:
*Angeli sunt Spiritus sive essentie Spirituales, à Deo creatore omni-
um in bonitate, veritate, excellenti intelligentiâ & virtute con-
diti: ut creatorem celebrant, homini inserviant & aeternâ felicitas
te fruantur.*

VI: In hac definitione duo veniunt expendenda, *Dif-
nitum vz. & Definitio.* Circa *Definitum* considerabi
1. *Etymologiam.* Angelus dicitur hebraicè Malách, quæ vox
signat legatum, nuncium. Græcè dicitur ἄγγελος, ab ἀγ-
γέλειν, i. e. nunciando vel annunciando, notatione de-
sumptâ ab officio, quia Deus utitur horum ministeriø, non
quidem ex necessitate, sed ex liberrima voluntate, ad ali-
quid hominibus nunciandum. Undè liquet nomen An-
geli non naturæ sed officij esse.

VII: 11. *Homonomiam:* Vox Angeli accipitur in Scri-
ptura 1. ἔξοικως de Angelo in creato filio Dei, qui patris le-
gatus fuit & ante & post incarnationem, undè etiam appellatur Exod: 14. 19. Angelus Dei. Malach: 3, 1. Angelus fo-
deris sive testamenti. 1. Thess: 4. 16. Archangelus, quia re-
liquorum omnium Angelorum princeps est. 2. μεταφο-
ρεύως de Ministris Ecclesie, vel etiam de quibusvis homi-
nibus, qui alijs verbum Dei, instar legatorum Divinorum
annunciant, Job: 33. 23. Esa: 33. 7. Malach: 2: 7. Apoc: 2. 1.
3. κυριώς de Spiritibus creatiis tum bonis tum malis, cuius si-
gnificationis exempla sunt in scripturis ubivis obvia. Et
in hac postrema significatione accipitur nomen Angeli
hoc loco. Observanda hic regula contra Photinianos:
Quando in S. Scriptura fit mentio talis Angeli, cui vel no-
men Jehovæ, vel divina opera & divinus cultus tribuitur,
tum intelligendus est aeternus Dei filius, princeps militiæ
cæle-

cælestis, Angelorum omnium Dominus, Basilius lib.
2. contra Eunomium.

VIII. *Illi. Synonomiam:* Et sic dicuntur Angeli, respe-
ctu 1. essentiæ; *Spiritus*, Luc: 24: 39. quia carnem & ossa non
habent. 2. Qualitatis; *Altra Matutina* Job: 38: 7. quia naturæ
sunt purissimæ & lucidissimæ. 3. Potentiae; *Principatus, potes-*
states, dominationes, throni, imperia. Rom: 8. 38. Eph: 1: 21;
cap. 3: 10. coll. 1: 16. 4. Officij; *Messores*. Math: 13. 39. Quia in
extremo die messem ex agro Domini demetent. 5. Effecti,
flamme ignis, Heb. 1: 7. quia impios instar ignis absumunt.
Item *Zeraphim*, quod amore Dei & hominum flagrent.
6. Formæ apparitionū; *Cherubim*, quod formā ut plurimū
allata appareant, Gen: 3. 24. Quo respectu etiam viri & vi-
ri Dei dicuntur, Gen: 18. 2. Quod in forma viri apparere
soleant.

IX; Definitio specialiter sic dicta constat genere &
differentia specifica. Genus est *Spiritus*; Vox *Spiritus* bifariā
sumitur: 1. est idem quod corpus tenuē & subtile, quo sen-
su ventus vocatur *Spiritus*, Joh. 3. 8. 2. Significat id quod est
expers materiae, atq; sic *Spiritus* est idem quod substantia
immaterialis vel incorporea, vel res non habens carnem
& ossa, ut Christus ait Luc. 24. 39. Et juxta hunc sensum
Angeli dicuntur *Spiritus* seu essentiæ Spirituales. Id quod
probatur 1. *Scriptura dictis* Psal. 104: 4. Luc: 11. 24. Heb: 1.
14. 2. *Argumento à minori;* Anima hominis est *Spiritus*,
Luc: 23: 46. Ergò etiam Angeli.

X: Hinc fluunt sequentia axiomata: 1. *Angeli sunt*
substantiae spirituales, verè & realiter *subsistentes*. Quia
Angelis tribuuntur actiones, quæ non nisi substantiis ve-
rè subsistentibus competunt, quales sunt: Deo assistere;
Deum laudare; In veritate persistere; corpora assumere;
apparere &c.

XI: II. Quot sunt Angeli, tot sunt diversa essentiae angelicæ seorsum subsistentes. Quia quilibet eorum suum habet completam essentiam, quæ pars essentialis alterius substantiæ non est. Quo distinguitur Angelus ab anima rationali hominis, quæ & ipsa est substantia Spirituialis, sed incompleta, quia essentialis pars hominis est.

XII. III. Angeli sunt incorporei. Quod probatur 1. Ex Spiritu appellazione. Spiritus autem & corpus sunt opposita. 2. Ex materia negatione. Luc. 24. v.39. Spiritus n. & materia opponuntur. 3. à corporum affectione. Corpus potest videri, palpari, &c. Angeli v. non.

XIII: IV. Angeli sunt Spiritus finiti; Quia sunt creati. Observandum hic quod Finitas sit duplex vel 1. Essentialis, quâ creatura certis essentiæ terminis circumscribitur; vel Localis, quæ infert quantitatem, & solis corporibus naturalibus competit. Illa non hæc in Angelis locum habet.

XIV. Differentia specifica desumitur 1. A causa efficiente procreante, quæ est Deus Trinus, qui Angelos creavit; Quod probatur (1.) Scripturæ dictis, Psal. 104: 4. Heb. 1: 7. Joh. 1: 3. Coll. 1: 16. (2.) Ratione: Quia præter Deum nihil est in creatum & æternum; Ille v. Solus est æv' 70 80; @ a se ipso existens, à quo omnia dependent.

XV: 2. Ab adjunctis qualitatibus, cuiusmodi sunt: 1. Bonitas. Omnes enim Angeli initio à Deo boni sunt creati. quia Gen: 1: 31. vidit Deus cuncta quæ fecerat, & ecce erat bona valde. Quæ verba etiam ad Angelos pertinent, qui à Deo quoq; sunt creati. 2. Veritas. In hac etiam omnes Angeli initio à Deo sunt conditi. Quod assertit Christus ipse Joh: 8. 44. Diabolus, inquit, homicida erat ab initio, & in veritate non stetit. Ergo Diabolus in veritate creatus fuit, sed in ea non permansit. 3. Sanctitas.

Quæ

Quæ omnibus etiam Angelis à Deo in creatione fuit in-
dita; Quod inde constat 1: Quia Math: 25. 31, appellantur
Sancti, 2: Quia Diaboli in Sanctitate justitia & innocen-
tia non permanerunt, uti liquet ex 2, Pet. 2: 4. & Epist.
Judæ v.6, ubi dieuntur Angeli mali nō servasse τὴν ἐαυτῶν
ἀρχὴν, suum principatū, sed reliquissū suum domicilium.

XVI. 4: *Intelligentia*, quā sciebant Angeli quid bo-
num quid malum, quid eligere, quid fugere deberent.
Math: 24: 36. De die a. illa & hora nemo scit, ne qui-
dem Angelī cœlorum, sed solus Pater. Quibus verbis
denegatur quidem Angelis cognitio finis hujus mundi,
sed permagna interim aliarum rerum cognitio & intelli-
gentia ijsdem tribuitur.

XVII. Est autem *Intelligentia* seu *Scientia* An-
gelorum quadruplex: 1. *Concreata* seu *natura*
lis, quam habent à Deo in primæva creatione ipsorum na-
turæ inditam. 2. Sam: 14: 20. 2. *revelata* seu *Supernaturalis*
quia angelī multa ex revelatione Dei cognoscunt. Sicut
dicitur de bonis Dan. 8: 19. Et de malis, Mar: 1: 24. 3. *Ac-
quisita* seu *experimentalis*, quam Angelī per experientiam
& observationem eorum, quæ à nobis fiunt, sibi acqui-
sunt. Hac cognitione nōrunt recipiſcentiā piorum Luc.
15: 10. 4. *Beatifica* seu *singularis*, quæ Angelis bonis propria
est, & consistit in beatifica Dei contemplatione & fruitione
cœlestis gaudij Mat: 18. 10. Hinc pullulat sequens porisma:
Angelorum intelligentia & cognitio est finita, non infinita. Quia 1: ignorant diem novissimum, Math: 24. 36. 2.
ignorant cogitationes cordium. Nam solus Deus est
καὶ διογνώσης, 1. Reg. 8: 39. 3. ignorant futura contin-
gentia. Ignorarunt n. futurū suum ipsorum lapsum. Deus
autem solus novit futura, Esa: 41: 23. 4. Leguntur & igno-
rare Evangelij propagationem ad gentes Eph: 3: 9. & 10.

XVIII: 5: *Libertas voluntatis.* Quâ Angeli bonum vel malum eligere vel repudiare potuerunt absq; coactione. Atq; ita voluntas Angelorum fuit mutabiliter bona crea- ta ; Nam poterat ad utramq; partem vel ad bonum vel ad malum se flectere, ut eventus ostendit. Qui- dam n. Angeli in bonitate perstiterunt ; quidam v. à Deo defecerunt. Joh: 8: 44. 2. Pet. 2. 4. Epist. Jud. v: 6.

XIX: 6: *Potentia*, quæ colligitur 1. Ex *appellationib⁹* & *titulis Angelorū*. Appellantur n. principatus, potestates, virtutes, dominationes ac throni, Rom: 8. 38. Eph: 1: 20. Coli: 1: 16. Sic vocatur Angeli virtutis Christi, 2. Thess: 1: 7. 2. Ex *admirandis eorum operibus & effectis*. Nam 2. Reg. 19: 35, legi- tur unus Angelus in exercitu Senacheribi una nocte con- fecisse centum & octoginta quinq; millia hominum. Nota: 1. *Potentia Angelorum* licet maxi ma sit, certis in. limitibus est definita & circumscripta, quia provenit ab essentia finita. 2. Bo- norum Angelorum potentia longè major est potentia malorum.

XX: 3. Desumitur *Differentia à fine creationis Ange- lorum*, qui *triplex* est ; alius est respectu Dei, ut hymnis eū celebrent. Psal. 103. 20, Psal. 148: 2. Esa: 6: 3. alius respectu hominum, ut ijsdem inserviant, Psal. 91: 11. Psal. 14. 8. Heb. 1: 14. alius respectu *Ipsorummet*, ut æternâ felicitate fruan- tur. *Hactenus de essentia Angelorum sequitur distributio.*

XXI: *Divisio angelorum creatorum est in bonos & ma- los*, desumpta ab *adjunctū*; quamvis n. omnes Angeli fue- rint boni ratione ortus ac primævæ originis, attamen ra- tione eventus non omnes boni permanserunt, quia in ve- ritate non steterunt, Joh. 8. 44. Qui itaq; originem suam seruarunt boni, qui v. ab eadem defecerunt, mali facti sunt, Joh: 8. 44. 2. Pet. 2: 4. Epist. Judæ v. 6.

XXII. *Generali Angelorum theoriam ad umbilicum perdu- stā, ordinis ratio flagitat, ut ad specialem de Bonis Angelis consi- dera-*

derationem properemus, in qua duo nctanda veniunt orō μαρτυρολογία & ἡ εργαγμένη λογία.

XXIII. Οὐρανολογία continet nomina bonorum Angelorum, quae sunt i Generalia, ut quando nominantur i Filij Dei, Iob. 1: 6. cap. 2: 1. cap. 38: 7. Quia creati sunt ad imaginem Dei, in ea ex gratia confirmati & in filios adoptati. 2 Dij, i Cor. 8: 5 propter dignitatem & officium divinum, quod in defendendis pijs sustinent. 3 Angelii lucis, propter aeternas gloriae fruitionem, 2 Cor. 11: 14. 4 Angelii electi, propter gloriam in bonitate concreata confirmationem, 1 Tim. 5: 21, 5 Cherubim, propter apparitionis qualitatem, quia in forma pulcherrimorum juvenum apparere solent, Gen: 3: 24, Ezech. 10. 1. 6. Seraphim, propter amorem ardenter, quia ardenter amore Dei & Ecclesiae, Isa. 6: 2. 7 Custodes & vigiles, propter ministerium, quia pios custodiunt, Dan: 4: 10. 8. Flamma ignis, propter effectum metaphoricum, quia impios os instar ignis absumunt, Heb: 1: 7. 2: Singularia, qualia sunt 1. Gabriel Dan: 8: 16. Luc: 1: 9. & significat virtutem Dei. 2. Raphaël Tob. 12: 15. Quæ vox dicitur à medendo, quia missus erat ad medendum coecitati Tobiæ senioris. 3 Michaël, Dan: 10: 13. Quis sicut Deus. Hinc statuunt Theologi hoc nomen soli filio Dei tribui, qui solus est par & æqualis Deo.

XXIV. Περὶ μαρτυρολογίας exhibet ipsam definitionem, quæ talis esto: Bonus Angelus est spiritus à Deo creatus, qui in veritate in quâ creatus erat obedienter permanens, jam confirmatus, Deum laudat, hominibus pijs inservit, & aeternâ felicitate perficitur.

XXV. Hæc Definitio resolvitur in 1 Genus, quod est spiritus, de quo superius. 2 Differentiam Specificam, quæ desumitur: A Causa efficiente, quæ est Deus unus in essentia & Trinus in personis, qui illos creavit, non ex ipsâ essentiâ Divinâ, sic n. Dii essent, neq; etiam ex rudi & indigestâ mole, sic n. corporei essent, sed ex nihilo virtute omnipotentia sua.

XXVI. 2 A *Differentia formalis*, quæ consistit: 1 in *stabilitate* & *concreatae integritatis perseverantia*. Boni n. Angeli in primæ *bonitate* & *veritate* perstiterunt, Deoq; *constanter adhæserunt*. 2 in *gratiosa in bono confirmatione*. Angeli n. boni in *primigenia Sanctitate* ita confirmati sunt, ut nunquam deficere possint & peccare; Id quod probatur: α : à *bonorum Angelorum appellatione*. Nam 1. *Tim.* 5:21 dicuntur *Angeli electi*. Sicut igitur electi in vita æterna non possunt excidere gratiâ Dei; ita neq; *Angeli boni amplius labi* & à Deo deficere possunt. β : *Ex perpetua & constanti voluntatis divinæ impletione*. *Angeli n. boni constanter atq; semper implent voluntatem Domini*. Sieut Christus in oratione Dominica ait, *Math: 6:10*: *Fiat voluntas tua sicut in cœlo*, sc. ab angelis bonis, ita & in terra, sc. ab hominibus pjs. γ : à *beatorum hominum & Angelorum bonorum conformitate*. Quemadmodum n. nos in vita æterna erimus δ : *να μη γέγονται* h. est, ab omni peccato & labe immunes; ita etiam boni *Angeli*, quibus similes erimus, *Math: 22: 30*. 3 in *perpetua beatitudinis perfruitione*. *Math. 18: 10*, *Angeli eorum in cœlis semper vident faciem Patris mei, qui est in cœlis*. *Hic per visionem Dei, tota Angelorum beatitudo innuitur, cuius potissima pars in perfectissima & sua vissima Dei visione consistit*.

XXVII: 3: *Ab Effectis seu officijs bonorum Angelorum, quæ commode revocari possunt ad duo capita principalia, vel in ordine ad Deum vel ad homines*.

XXVIII: *Deo inserviunt duobus modis* 1: *διὰ λαοδία, h.e.* laudibus & hymnis eum glorificando; *Quia eum ejusq; maiestatem Divinam & gloriam sine intermissione collaudant*. *Esa: 6:2*. *Job: 38:7*. *Luc. 2:13*. *Apoc. 7:11 & 12.2: λευτεραγγια, h.e.* ministerio mandata illius fideliter exsequendo. *Hinc dicuntur λευτεραγγοι τε Σεω, h.e. ministri Dei facientes voluntatem ejus*. *Psal. 103: 20*.

XXIX.

XXIX: *Angeli boni ministrant Deo dupliter: 1. In foro poli,
quia stare dicuntur coram Deo; quâ phrasi perpetuum An-
gelorum, quod Deo præstant, ministeriū denotatur. 2. Reg.
22:19. Esa:6:1&2. dñ:7:10. apoc.7:11. 2 in foro soli; idq; triplici re-
spectu: 1 Ut legati Dei voluntatem annunciantes hominibus, ijsq;
vel vigilantibus ut Manœ Judic. 13: 3. Danieli Dan: 9: 21. Za-
chariae Luc: 1: 17. Virginis Mariæ Luc: 1: 28. vel dormientibus,
ut Jacobo Patriarchæ Gen: 28: 12. Josepho Matth: 2: 13. 2 Us
milites contra Sathanam ejusq; Angelos pugnantes. Apocal: 12: 7.
Hinc appellantur Machanaim i. e. Castra Dei, Gen. 32: 2.
Fortes heroës, Psal. 103: 20. Exercitus coelestes Luc: 2: 13.
3 Ut vindices. Quia vindictam Divinam exseqvuntur, pœ-
nam paternam electis, severissimam v. reprobis infligendo.
Sic Angelus Jehovæ paternè castigavit Davidem, quòd po-
pulum sibi subditum numerari curaverit, perdendo è po-
pulo peste septuaginta millia virorum, 2 Sam. 24:16. Contra
q; severissimam Dei vindictam exsecutus est in Sodomiti-
tanoscives, Gen:19:13. In senacheribum & exercitum ejus
2. Reg. 19: 35. In Herodem, quòd sibi divinum honorem
tribui pateretur. Act: 12: 23.*

XXX: *Huc pertinent officia, quæ exhibent aeterno filio Dei
Christo Domino, etiam quatenus θεάρθρωπος est & caput
Ecclesiæ, & sic inserviunt illi dupliciter: 1 λατρεία h.e. religi-
oso adorationis cultu. Angeli n.boni adorarunt Christum
tum in statu exinanitionis in ecclesia militante, Heb. 1: 6;
iūm in statu exaltationis in ecclesia triumphante Philip. 2: 9,
& 10. Apocal. 5: 11&12. 2: λευτερογένεια id est ministerio. Nam
Angeli boni ministrarunt Christo 1 in nativitate, Luc. 2: 9. 24
in infantia ejus, & mandarūt Josepho, ut cum puerulo Jesu in
Ægyptum fugeret, Math. 2: 13. 3 in officio cum tentatus a sa-
tana gloriose eum vicisset Math. 4: 11. 4 in passione Luc: 22:
43. 5. in resurrectione Math. 28. 2. 6 in ascensione ad cœlos, Act.*

i: 18. 7 Ministrabunt ei in gloriose ad extremum judicium
adventu, Math: 25: 31.

XXXI. *Hominibus* varia præstant officia, idq; in statu
triplici: 1: In statu Ecclesiastico, sic juvant & promovent do-
ctrinæ coelestis tam legalis quam Evangelicæ puritatem.
Lex n: data est per Angelos. Act: 7: 53, accepistis legem in
dispositione Angelorum, id est, per ministerium angelou-
rum. Similiter Evangelium in N: T: 10 ministerio Ange-
lorum revelatum est hominibus. Sic Angelus Dominian-
nunciavit Mariæ virgini Evangelium de Christi incarna-
tione Luc: 1: 31. Informavit Josephum de conceptione Chri-
sti ex Sp. Sancto Math: 1: 20. Annunciavit Pastoribus nat-
vitatem Christi, Luc: 2: 10 & 11. Informavit mulieres de re-
surrectione Christi, Marh: 28: 6. Admonuit Apostolos e
carcere eductos ut docerent Evangelium de Christo Act: 5:
20. Delectantur etiam hominum peccatorum pœnitentiâ
Luc: 15: 10. ijsq; ad salutem ministrant, Heb. 1: 14.

XXXII: 2: In statu politico. Sic præsto sunt Regibus tum
defendendo à vi externa, tum Salutaria monendo. Sic An-
gelus Domini Regem Ezechiam & totum regnum Judæo-
rum à Senacheribi superbissimi tyraonide liberavit, & in
castris Assyriorum una nocte centum octoginta quinq;
millia hominum trucidavit, Esa: 37: 36 & 37. Similiter au-
lam Persicam adversus Diaboli tyrannidem custodivit,
Dan: 10: 13.

XXXIII. 3: In statu Oeconomico. Sic Singulis pijs adsunt
1. In vita ingressu, quando sunt parvuli, Math: 18: 10. 2. In
vita progressu, quando sunt adulti. Sic inserviunt pijs 1 In ges-
nere, eos custodiendo, Psal. 91: 11. 2 in Specie & quidem varijs
modis a: Pios in via comitando, Gen. 32: 11 & 12. Exod. 33: 1: 2.
Tob: 5: 15. 3: fortunas ipsorum muniendo. Job. 1: 10. 2: Conju-
gia ipsorum promovendo, Gen. 2: 14: 7. Tob. 7: 12, d: mala culpe.

avertendo. Sic Apocal. 19: 10, avertit Angelus idololatriam.
Num: 22: 12 impedivit ne Bileamus malediceret populo
Dei. s: *A malis pœna custodiendo, ne ijsdem opprimantur,*
sed ut sub patrocinio eorum ab omnibus malis & periculis
tuti sint atq; immunes. Psal. 34: 8. Id quod plurimis exem-
plis demonstrare facilimum est: Sic Angel⁹ Domini libera-
vit Lothum ex incendio Sodomorum, Gen: 19: 12. Custodivit tres
Danielis socios Sadrach, Mesach⁹ & Abednego in media ignis arden-
tis flamma, in fornace babylonica, in quam jussu Nabucodō-
nosoris conjecti erant, Dan: 3: 23 & 24. Conclusit ora leonum,
ne nocerent Danieli in foveam leonum projecto Dan: 6:
22. Eduxit Apostolos è carcere Act: 5: 19. Similiter eduxit Petrus
è carcere, eumq; liberavit à morte, quam ipsi inferre voluit
Herodes, Act: 12: 7.

XXXIV: 3 In vita egressu, quando sunt morti vicini, Sic
moribundos confortant, sicut Christum in horto agoniz-
zantem Angeli de cœlo confortarunt Luc. 22: 43. & ani-
mas eorum à corpore separatas in sinum Abrahæ depor-
tant, Luc: 16: 22. Et tandem in illustri adventu Christi con-
gregabunt omnes electos in unum, Math. 24: 31. Mar. 13: 27.
Et ab illis segregabunt impios & reprobos & in sempiter-
num ignem proijcent. Mat: 13: 41, 42, 49, 50. Nos hic pedem
figinus & ad Angelorum malorum theoriā pergimus.

XXXV: In theoria de angelis malis duo veniunt no-
tanda: ὄνυματολογία & πρεγενη ματολογία. ὄνυματολογία
exhibit 1: Etymologiam. Diaboli dicuntur Angeli ab adjuncto
officio, ad quod ab initio conditi erant; mali v. ab adjuncta
qualitate præv., quam liberè sibi attraxerunt.

XXXVI: 2: Synonymiam, quæ complectitur nomina
tum propriatum figurata. Nomina propria sunt rursus dupli-
cia Communia vel Singularia. Communia sunt desumpta iâ

natura & essentia Angelorum, ut quando Diabolus absolute
dicitur *Spiritus Mar: 9: 20.* 2 à Causa efficiente, ut quando di-
citur spiritus Domini *1 Sam: 16: 16.* 3 ab adjunctis qualitati-
bus per malitiam contractis, ut quando vocatur Spiritus ma-
lus, *1 Sam: 16: 14.* Math: *13: 19.* Angelus crudelis Proverb:
17: 11. Angelus Satanæ *2 Cor: 12: 7.* Spiritus immundus *Luc:*
11: 24. Belial *2 Cor: 6: 15.* 4 à qualitatibus per creationem concessis,
ut cum dicitur fortis à potentia *Luc: 11: 21.* 2. δ' à p̄w̄rā scientiā
Math: 8: 31. s ab effectu, ut cum dicitur *Satanas.* i.e. adversarij
filiorū Dei *1 Tim: 5: 14.* Diabolus i.e. calumniator *Joh: 8: 44.* Deus
hujus seculi *2 Cor: 4: 4.* Princeps hujus mundi *Joh: 12: 31.* Rector mū-
di tenebrarum hujus seculi *Eph: 6: 12.* Tentator *Mat: 4: 3.* Homicida
Joh: 8: 48. spiritus mendax *1. Reg: 22: 22.* Spiritus fornicationis *Ose: 2: 4:*
12. spiritus vertiginis *Esa: 19: 13.* Singularia sunt; Asmodæ, i.e. pro-
ditor *Tob: 3: 8.* beelzebub *Mat: 12: 24.* h.e. princeps muscarū i.e.
dæmoniorum, quod nomen ab idolo accaronitarum access-
pit *2 Reg: 1: 2.* Nomina figurata desumpta sunt vel ab hominib⁹,
ut cum dicitur venator, *Psal: 91: 7.* vel à brutis, ut quando ap-
pellatur leo rugiens *1 Pet: 5: 8.* Draco magnus & serpens an-
tiquus *Apoc: 12: 9.* volucris *Luc: 8: 5.* Scorpius *Luc: 10: 19.*
Lupus *Joh: 10: 12.*

XXXVII: περγ ματολογία continet definitionem rea-
lem quæ talis est: Angelus malus seu Diabolus est *Spiritus à Deo*
creatus, qui à veritate, in quæ creatus erat, liber à voluntate descen-
scens, Dei hominumq; adversarius factus est, atq; aternis vinculis
adjudicium reservatur.

XXXVIII: Hæc definitio resolvitur in Genus & differen-
tiam. Genus est *spiritus,* ut superius dictum est. Platonici in sta-
tuerunt Diabolo constare corporibus aëreis, quæ pro arbitrio
velut nubes vento flante in varias formas excitant,
contrahunt & extendunt, sed refutantur apertissimis Scri-
pturæ testimonijs, quæ luculenter ostendunt eos *Spiritus*
esse

esse. Psalmo 104:4. Luc. 11:24. 1 Sam: 16:14. & Eph: 6:12 appellatur περιπατητής τον θεόν.

XXXIX: Differentia de sumitur i; à causa efficiente, qui est Deus. T.O.M. Qui omnes Angelos creavit & quidem bonos & perfectos, nam à bono & perfecto nisi nisi bonū & perfectū; sicut Moses testatur Gen: 1:31. 2: à forma quæ consistit i; in Culpa Diaboli, quā factus est malus. quæ est libera à Deo per enormē aliquod peccatū deficientia. Diabolus n. bonus & integer à Deo ab initio conditus fuit, sed proprium suum domicilium reslinquens i.e. à veritate, justitiā, bonitate & integritate concreata, liberā & spontaneā sua voluntate deficiens, factus est malus. Unde patet malitia Diaboli ortū suum habere non ex creatione sed degeneratione sive depravatione, sicut Joh. 8: 44. Christus ait de diabolo: Diabolus in veritate nō stetit, ergo in veritate initio creatus fuit. 2. Pet: 2:4. Deus Angelis peccantibus non pepercit, sed catenis caliginis detrusos in carcerem tradidit in judicium reservari. In hoc Scripturæ dicto quoniam assertit Angelos peccasse, ac propterea à Deo punitos esse, ultrò sequitur eos initio malos creatos non fuisse. Quia cuius Deus est ultor, ejus non est author, ut inquit præclarè Fulgentius. 2 in pœna, quā Diabolus factus est miser, quæ duplex est Privativa & Positiva. Privativa quā Diabolus per lapsum amisit bona i Natura & concreta, ut α: Bonitatem, sicut n. Diabolus à Deo initio bonus cotiditus fuit Gen: 1:31; ita à Deo deficiens malus est factus. Unde Cacodæmon, malus dæmon & malus spiritus appellatur. β: Veritatem Joh, 8:44. γ: Sanctitatem, justitiam & innocentiam. Quemadmodum n. Diabolus ante lapsum erat sanctus, justus & innocens; ita nunc post lapsum factus est corruptus & injustus. Unde etiam Eph: 6: 16 appellatur nequissimus. δ: Libertatem arbitrij ad bona. Nam voluntas Diaboli post lapsum tantum ad mala immutabiliter est determinata, ut tantum ea quæ mala sunt & Deo

Deo displaceant, mente probare & voluntate eligere possit.
2. Supernaturalia, ut a: Gratiam Dei. Unde Jacobi 2. 19. dictintur Dæmones credere & contremiscere sive ob iram Dei.
b: fruitionem vite æterne seu iugis cœlestis, Luc:10: 18. Apocal.
12:8 pœna Diaboli Positiva consideratur vel respectu i vita presentis
& sic à facie Dei est abjectus & in tariatum detrusus
2 Pet, 2: 4. Epist. Jud: v:6. 2 Vita futura, atq; sic in abyssu, h.e:
in profundissimum infernum projicitur, ubi longè atrocioribus
supplicijs atq; tormentis, quam nunc torquetur, subiiciendus erit. Luc. 8: 31. Mat: 8: 29. cap. 23: 41. Apocal. 20: 10.

XL; 3 Desumitur Differentia ab effectis seu studiis Diaboli. Quæ considerantur vel respectu Dei vel respectu hominum. Opera Diabolis respectu Dei sunt i Deum calumniari, mendacij invidiæq; arguere G:3; 5. 2 Blasphemias indeum ejaculari. Sicut n. boni Angeli Deum laudant; ita contra Angeli mali eū blasphemant, sicut de damnatis dicitur Apoc: 16: 10, 11. 3 Voluntatem & gloriam Dei impedire. Dan: 10: 13. Apocal. 12: 7.

XLI: Opera Diaboli respectu hominum considerantur vel i: perverbijs, & sic rursus bifariam i. respectu piorum, atq; sic Diabolus homines pios a: Tentat idq; tum internè, pestilentes & Deo adversas cogitationes cordibus illorum inspirando, ut eos ad omnis generis peccata inclinet; tum externe, multiplicia objecta illis proponendo, affectumq; eorum commovendo, ut eos facilius seducat. Id quod probatur exemplo Eva Gen: 3: 1 & seqq. Christi Mat: 4: 3. Pauli, 2 Cor. 12: 7. 3: Accusat quotidie eoram Deo Job: 1: 11. Apocal. 12: 16, y: Onerat & cruciat, idq; a: verbis, ut quando Satanas ministerio hominum impiorum, vel Sanctorū Dei virorum officium calumniando blasphemat, ut cum Pharisæi & Scribe Christum vocarant Samaritanum Joh: 8: 48; vel famam eorum dente theonino arrodit, ut cum Simei linguâ suâ maledicâ Dævidem Regem suum, hominem Sangvinolentum appellabat, 2

bat, 2 Sam: 16: 7 & 8. b: factus, ut quando pios varijs modis
vexat atq; cruciat tum internè tum externè, juxta illud Pau-
li 2 Cor: 7: 5. 2 respectu impiorum, atq; sic Diabolus 1 Incitat
atq; impellit homines impios ad quævis flagitia patranda. Sic Spi-
ritus pessimus accedit odium inter Abimelechum & Si-
chemitas, Judic. 9: 23. Sic Iudam Ischarioth ad prodicio-
nem adegit, Joh: 13: 26. Sic eorū Ananiæ implevit malitiā,
ut mentiretur Spiritui Sancto, Act: 5: 3. 2 Punit eos velut ad-
minister, lictor & carnifex in hac vita suppliciis tum corporalibus
tum Spiritualibus. Sic immisit Deus Sauli malum Spiritum
qui eum exagitavit, 1 Sam: 16: 14. Sic incestuosus Chorin-
tiacus traditur Satanæ ad interitum carnis 1 Cor: 5: 5. Et de-
niq; 3 rapit impiorum animas è corporibus decadentes, & perfert
ad inferos in locum damnatus destinatum, Luc: 16: 23.

XLI. Opera Diaboli respectu hominum considerantur
2: Educans, respectu Singulorum vitae ordinum, utpote respectu
1 Ordinis Ecclesiastici. Atq; sic cursum Evangelij impedit,
idq; ex parte tum α: Doctorum: 1 Pseudoprophetas excitando,
1 Reg. 22: 22. 2 Hareses disseminando, Mat: 13: 25. 3 Signis &
prodigijs mendacibus pseudo Doctorum errores confirmando, Mat:
24: 24. 2 Thess: 2: 8 & 9. 4 Pijs Ecclesie Doctoribus resistendo.
Zach: 3: 1. 5 Persecutiones contra pios Ecclesia Doctores excitando
Mar: 6: 27. Act: 7: 59. β: Auditorum 1 Conversioni eorum
obicem ponendo. Nam desiderat homines captivos tenere
ad voluntatem suam, ne recipiscant ab ejus laqueis 2 Tim:
2: 26. Et semen verbi Divini à cordibus Auditorum aufert,
ne convertantur & salvi fiant, Mat: 13: 19. 2 Eos occacando, 2
Cor: 4: 4. 3 Eos indurando, atq; ad varia peccata & scelera insti-
gando. Sic dicitur Satanæ Act: 5: 3 Cor Ananiæ malitiā im-
plere; in filiis incredulitatis efficaciter operari Eph: 2: 2. Et
homines captivos tenere laqueis suis ad voluntatem suam,
2 Tim: 2: 26.

XLIII: 2 Respectu ordinis Politici. Sic impedit Diabolus Salutaria reip. consilia, turbat judicium & justitiam, bella & cædes causat. Sic legimus 2 Sam: 24: 1. & 1 Paral. 21: 1 Satanam incitasse Davidem, ut consilio Duci sui Ioabi neglecto, populum ex superbia numeraret. Idem probari potest ex Dan: 6: 4. & cap. 10: 13.

XLIV: 3 Respectu ordinis œconomici. Sic excitat Diabolus in œconomia varias calamitates, pacem turbat, semina disfidi inter conjuges spargit, & alia infinita opera mala producit. Sicut misit Satanus ventos tempestuosos in greges & in domum filiorum Jobi, Iob: 1: v: 19 & seqq. Et percutit Jobum ulcere pessimo à planta pedis ejus, usq; ad verticem ejus Job: 2: v: 7. Tantum de theoria Angelorum, sequuntur Quæstiones qua circa Angelographiam ventilari solent:

1: *An Angeli sunt ab æterno?* R^s. Negativè. Quia æternitas Soli Deo tribuitur, Psal. 90: 2. Priusquam montes fierent, &c.

2: *Si Angeli sunt creati, quaritur quando & quo dicit?* R^s. De tempore creationis Angelorum certò determinari non potest, cum Scriptura diem creationis non nominet, libenter itaq; ignoramus, quæ in Scriptura non definiuntur. Nam: *Nescire velle ea, quæ Magister maximus docere non vult, erudita est inscitia.* Interim tñ. valdè probabilem judicamus eorum sententiam, qui statuunt Angelos primo die creatos esse. Cum Deus Job: 38: 7 asserat se ab astris matutinis & filiis Dei laudatum fuisse, cum fundamenta terræ poneret; id quod primo creationis die factum esse Moses testatur.

3: *An Angeli sunt creature merè spirituales?* Aff. 1: Quia Scriptura ipsos disertè appellat Spiritus Mat: 8: 16. qui carnem & ossa non habent. Luc: 24: 39. 2 Quia corporalia iisdem illæsis & immortis penetrant. Act: 12: 7. 3 Quia plures Spiritus unum hominem sæpè incoluerunt, Mat: 12: 45. Luc: 8: 30.

4: An Angelis circumscribantur loco? Goclenius in disquisitiō-
nibus Philosophicis affirmativam defendit. Verum quod
sit absurdum inde patet, quia Angelis non competit subje-
ctum loci. Sunt n. incorporei, hinc ita argumentamur:
Quicquid est incorporeum, loco non circumscribitur; at-
qui Angelis sunt incorporei Ergo Angelis loco non circum-
scribuntur. Major prob. quia communis animi conceptio
est apud omnes sapientes, incorporalia in loco non esse. Mi-
noris veritas dependet è quest: superiori.

5: An Angelis vera assumpserint corpora, inq. ijs verè munia
vitalia obierint? Aff. utrūq; ex Gen: 18: 4. 1, 2, 3, 4. & cap. 19: 2 & 16.

6: An numerus Angelorum sit finitus, an v. infinitus? Nume-
rum Angelorum non esse infinitum, repugnat n. tale infi-
nitum atri dari, cum nullus sit numerus, quantuscunq; sit
quo non possit dari major; sed finitum & valdè magnum.
Ita per Scripturam patet, Dan: 7. 10. Mat: 26: 53. Heb: 12: 22.
Apprimē tñ. notandum venit quod Angelorum numerus
possit considerari tripliciter vel 1: ratione sui, & sic est fini-
tus, quia omnes creaturarum species sunt finitæ, 2 ratione
Dei, & sic est certus, quia Deo nihil est incognitum. 3 ra-
tione nostri, & sic est infinitus, quia à nobis cognosci non
potest, Heb: 12: 22.

7. An perpetua integratatis confirmatio sit Angelis naturalis?
Integritas primæ vñ omnibus Angelis naturalis erat, h.e. se-
cundum naturam & in natura ipsorum insita, cum ea pri-
mùm existere coepit, seu concreata naturæ ipsorum; Sed
confirmatio integratatis est supernaturale donum, solis An-
gelis in bono perseverantibus collatum ex peculiari Dei
gratia, sine qua neq; velle neq; perficere possunt Angeli
quæ naturam creaturæ superant.

8: An confirmatio in bono tollat liberum bonorum Angelorum
arbitrium? Neg. Quia præstantiori sunt prædicti libertate

arbitrij quam antea; Cum longè excellentior & liberior sit voluntas, quæ à bono discedere nequit, quam quæ potest, ut pulchrè demonstrat August: in Enchiridio cap. 105. Unde nunc libertas arbitrij bonorum Angelorum est tantum ad bonū. Qualis etiam in ipso Deo est arbitrij libertas.

9: *An cuilibet homini unus tm. assignatus sit Angelus, qui illius curam gerat, an verò plures?* In divortia sententiarum abeunt hic Theologi. Alij pro uno militant, allegantes sequentia Scripturæ dicta; Gen: 48: 16. Tob. 5: 29. Judith: 13: 20. Mat: 18: 10. Act: 12: 15. Alij contendunt *plures* cuilibet homini divinā ordinatione destinatos esse Angelos, idq; conantur probare sequentibus Scripturæ testimonijs. Psal. 91: 11. Gen: 32: 2. 2 Reg: 6: 17. Luc: 15: 10. & cap. 16: 22. Adde: Quod unihomini impio non unus tantum Angelus malus, sed plures simul non raro insidias struant. Diabolus n. semel virtute omnipotentis Dei expulsus reddit & assumit secum septem alios spiritus, qui multò nequiores sunt se, asserente Christo Luc: 11: 26.

Nostram sententiam ut breviter aperiamus, dicimus: 1: *Neutra*ram questionū partem in scriptura expressè definitam esse. 2: *Custodiā hominis non ita uni Angelo assignandam, ut reliquorū auxiliū excludatur.* 3: *Posteriorem sententiam esse probabiliorem, & plus consolationis habere, quod sc. certi nobis assignati sint Angelī, quorum ministeria erga nos sunt conjuncta, licet ministeriū quadam opera interdum ab uno, interdum à pluribus efficiantur.*

Ad loca pro custodia unius tantum Angeli adducta Respondemus: 1: *Ad effatum Iacobi, Gen: 48: 16. Quod loquatur de Angelo increato filio Dei, qui in assumpta carne aliquando mittendus erat, ad solvendum redemptionis nostræ pretium.* 2: *Ad loca ex Tobias & Judith: 13 capp. Quod hi libri non polleant canonica autoritate.* 3: *Quod unius inclusio non sit alterius exclusio.* 4: *Ad pronunciatum Christi Math: 18: 10. Quod numerus multitudinis nostram*

nostram stabiliat sententiam, plures uero Angelos uni homini addidicatos esse. s: Ad dictum ex Act: 12: 15 citatum. Quod fideles in domo Marci congregati per Angelum vel intelligent nuncium, qui nomine Petri esset ipsis aliquid nunciaturus; vel certum aliquem Angelum, qui Petro peculiariter tempore carceris destinatus erat.

10: An Angeli opus habuerint mediatore Christo? Ut status controversiae probè formetur, dicimus eum non esse: An Angelorum in bono confirmatio & continua conservatio sit actio etiam Christi, quod ultrò concedimus, cum actio illa sit opus ad Extra, ideoq; toti Trinitati communis; Sed statum controversiae esse: An confirmatio Angelorum in bono sit actio mediatoris Christi, ob quam præstandim λόγῳ fit factus caro & mediator? Nos negativam amplectimur, quia Christus nupsipiam Angelorum, sed tantum hominum mediator in S. Sacra appellatur. 1 Tim. 2: 1. Heb. 2: 14, 15 & 16. Idem confirmatur disertis Angeli verbis, qui nativitatem Christi pasto-ribus nunciaturus inquit: Ecce evangelizo vobis gaudium magnum, quod erit toti populo, quia natus est uolus Salvator, qui est Christus Dominus in civitate David, Luc: 2: 10. Hæc & similia Spiritus Sancti oracula luculentissime evincunt Christum non Angelorum, sed duntaxat hominum meo diatorem esse.

11: An Angeli sint invocandi? Neg: Quia 1: Solus Deus est invocandus. Deut: 6: 13. Mat. 4: 10. Quia 2: Angelii ipsi cultum religiose sibi delatum sunt aversati. Sic Johannes Angelum adoraturus hoc responsi accepit: Vide ne feceris, conservus tuus sum & fratrum tuorum habentes testimonium Jesum Apocal. 19: 10. Idem repetitur Apoc: 22: 9, cum recidivam pateretur Apostolus, & denuò invocationis honorem exhibere velle.

12: An aliquis sit beatorum Angelorum ordo? Scholastici Doctores secuti suum Dionysium, non Arcopagitam de-

quo Act: 17: 24. triplicem constituunt Hierarchiam vñ. Supradicatum quæ est S. Sanctæ Trinitatis, Cælestem quæ est Angelorum, Subcælestem quæ est beatorum hominum. Hierarchiam Angelorum vicissim dispescunt in tres Hierarchias, & singulis tres assignant ordines. In prima numerant Seraphim, Cherubim & thronos, qui immediate à Deo cognoscunt quod sciunt; in Secunda dominationes, potestates & principatus, qui à prioribus habent quod sciunt; in tertia virtutes, Archangelos & Angelos, qui voluntatis Divinæ notitiam ex intermedijs habent.

Nos a. distinguimus inter ipsum heatorum Angelorum ordinem & ordinis illius modum. Ordinem quod spectat, dicimus esse quandam inter Angelos bonos ordinem. Id quod probatur 1: Ex varijs eorum nominibus tum communibus, quælia sunt: Seraphim Esa: 6: 2. Cherubim Gen: 3: 24. Throni, dominationes, potestates Coll: 1: 16. Virtutes, Angeli 1 Pet. 3: 22. Archangeli 1 Thels: 4: 16. Tum proprijs, cuiusmodi sunt: Michaël Dan: 10: 13. Gabriel Dan: 9: v: 21. Luc: 1: 19. Raphaël Tob: 12: 15. Geremiel, h. e. misericordia vel dilectio Dei, 4 Estræ 4: 13. Zalathiel, h. e. postulatus à Deo 4 Estræ 5: 16. Uriel i. e. lux Dei 4 Estræ 4: 1. 2: Ex gradibus malorum Angelorum, qui innuuntur Mat: 25: 42. ubi fit mentio Diaboli & Angelorum ejus. Luc: 11: 26, ubi malignus spiritus virtute Divinâ ejectus dicitur redire & adjungere sibi secundum alios Spiritus, qui multò nequiores sunt. Modum v. illius ordinis quod attinet, piè cum August.º dicimus nos ignorare, quinam isti & quot sint ordines, & quomodo inter se differant, utrum Substantiâ, potentiâ, claritate, donis, an v. officijs, cum id in S. Scriptura nullibi sit decisum. Breves viter: Quod Angeli beati inter se sint distincti novimus; quomodo v. distincti sunt, ignoramus.

13: An Diabolus sit malus creatus? Neg. Quia 1: Cuncta quæ Deus

Deus creavit, erant valde bona Gen:1:31. 2: Diabolus proprium suum domiciliū sponte sua relinquens malus factus est.

14: *Quodnam fuerit primum Diaboli peccatum?* Cyprianus statuit fuisse invidiam, id quod colligit ex Sap:2:24; Alij Theologī existimant fuisse mendacium idq; ex Joh. 8: 44. Augustinus statuit fuisse Superbiam, cum quo faciunt *Cyrillus*, *Ambroſius* & pleriq; Theologi. Pro decisione hujus questionis dicimus 1: in S. Scriptura καὶ ἀληθῶς γέγονται determinatum non esse, quodnam primum Diaboli peccatum fuerit. 2: Distingui-
mus inter primum Diaboli peccatum ratione *Sui* & *nostri* consideratum. *Primum* Diaboli peccatum ratione *Sui*, h. e. per quod ipse lapsus, erat *Superbia*, quā Diabolus donorum excellentiā inflatus supra Dei filium se extulit & Divinitatē appetere cœpit, quod colligi potest *tum* ex Scripturæ dictis, Job: 41:25, ubi Diabolus dicitur Rex super omnes filios suis perbiæ. Syrac: 10:14, ubi superbia vocatur initium omnis peccati; *tum* ex antiquo Diaboli ingenio, quod prodidit partim in seductione protoplastorum, quibus idem superbia venenum propinavit, nec non præstantissimorum donorum contemptum, & ipsius Divinitatis assequendæ appetitum instillavit, Gen: 3:5; partim in tentatione Christi facta in deserto, ubi Diabolus tantæ superbiae & impudentiæ fuit, ut se ab ipso Dei filio adorari postularet. Dicit enim, monstrosa mendacia miscens: *Hec omnia (regna mundi) dabo tibi, si cadens adoraveris me* Mat:4: 9. *Primum* Diaboli peccatum ratione *nostri*, h. e. per quod Diabolus primos parentes decepit, & ad defectionem à Deo adegit, fuit mendacium, ut namq; hominem falleret, obsedit serpentem & per os ejus & linguam locutus est. Gen: 3: 1 & seqq.

15: *An Diabolus post lapsum ita in malo sit obstinatus, ut non possit bonum velle, aut recipiscere?* Nos affirmavimus amplectimur, his moti rationum momentis. Quia S. Sacra afferit 1: Dia-

Diabolum ita malum esse, ut peccatum sibi appropriet; Joh: 8: 44. Mat: 13: 19. 2: Deum ipsi non percipit; 2: Pet: 2: 4. Epist. Iudee v: 5; sed ignem aeternum illi parasse Mat: 25: 41. 3: Nullum illius locum amplius in celo esse Apoc: 12: 8. Ex quibus omnibus liquet Diabolum post lapsum ita in malo obstat natum esse, ut non possit bonum velle; Cujus obstinationis causa querenda non est cum Thoma Aquinate in conditione Angelicæ voluntatis, quæ quod semel perenam deliberatione elegerit, versari amplius non possit, nequæ eligere quod semel sit aversata, sed in justissimo Dei iudicio, quo decrevit Angelis lapsis non conferre auxilium gratiarum.

16: An potentia Diaboli sit absoluta, ut ea pro libitu uti possit? Minime. Etsi potentia Diaboli est magna, tamen est limitata & Divina voluntas ac permissionis legibus sic ligata & circumscripta, ut plus non possit facere quæ illi permittat Deus. Idque probatur Exod: 8: 18 non potest pediculos educere, Job: 1: 12, Diabolus nihil potuit Jobo nocere, quamquam velut menter optabat, donec facultatem id faciendi Deus ei dedit. Mat: 18: 31 non possunt Demones nisi imperata a Christo venia porcos invadere.

17. An distincti sint malorum Angelorum ordines? Scholastici: ut novem in Hierarchia bonorum spirituum, ita totidem in Angelorum πονηροφυειας constituent ordines. Nos statuimus aliquem esse inter malos Angelos ordinem, tum quia unus est inter eos velut princeps Joh: 12: 31, & cap. 14: 30, cap. 16: 11, Luc: 11: 15. Qui vocatur Lucifer Esa: 14: 12, Beelzebub Luc: 11: 15, & και το εποκειων Diabolus, reliqui v. inferiores, Angeli eius dicuntur Mat: 25: 41. Apoc: 12: 8. Tum quia unus est altero nocentior Luc: 1: 26. Quinam v. quorū & quales sint Angelorum malorum ordines, cum Scriptura non explicet, ignoramus; præstat n. hic ignorantia in fateri, quæ temeritate cum scholasticis Doctorib⁹ probedere. Hæc de Angelographia proportionate instituti nostri sufficiant, Soli Deo Gloria.

Eruditione ac morum integritate Ornatusissimo Juveni
DN. PETRO LAUR: FABRICIO Nycopensi, harum The-

sium propugnatori solertiissimo,

Angelicos extare bonos coetusq; malorum,
Errantes grauiter, non ratione, negant.

His noster docte PETRUS FABRICIUS ora

Obstruit, adducens dogmata Sacra probet,

Fortunet, foveat, iubeat faustum esse JEHOVA,

In tali studio prospera quæq; finat.

L. Mq; congratulor

ÆSCHILLUS PETRAEUS S. S, Theol. D. Ep. Ab,